

УКРАЇНА

ІНДЕКС ВТРУЧАННЯ ТЮТЮНОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ 2019

Звіт про виконання статті 5.3 Рамкової конвенції
ВООЗ із боротьби проти тютюну щодо захисту
політики громадського здоров'я та контролю над
тютюном від комерційних та інших корпоративних
інтересів тютюнової промисловості

ПОДЯКА

Цей звіт підготовано за підтримки Благодійного Фонду Блумберга в рамках проєкту «Зупинимо тютюнові організації та вироби». Громадська організація «Центр громадського представництва «Життя» висловлює подяку Марії Ассунта за експертну підтримку підготовки цього Індексу.

Інформація з цього звіту становить складову частину Глобального індексу втручання тютюнової індустрії, глобального дослідження щодо того, як політика охорони громадського здоров'я захищена від руйнівних зусиль тютюнової промисловості, та як уряди різних держав протидіють такому впливу. Індекс втручання тютюнової промисловості був вперше запроваджений Альянсом Південно-Східній Азії з боротьби проти тютюну (South-East Asia Tobacco Control Alliance) як регіональний звіт за підтримки проєкту «Зупинимо тютюнові організації та вироби» Благодійного Фонду Блумберга та є частиною глобальної публікації Всесвітнього центру ефективного управління контролем над тютюном (Global Centre for Good Governance in Tobacco Control) у Школі глобальних досліджень Університету Таммасат.

ЗМІСТ

Резюме та рекомендації	2
Вступ та методологія	6
Індекс втручання тютюнової промисловості в Україні	8
Рівень участі тютюнової промисловості у розробці політики	8
Діяльність тютюнової індустрії під прикриттям соціальної відповідальності бізнесу	13
Привілеї для тютюнової промисловості	14
Форми «необов'язкової, нав'язливої» взаємодії	16
Прозорість	17
Конфлікт інтересів	19
Профілактичні заходи	21

РЕЗЮМЕ

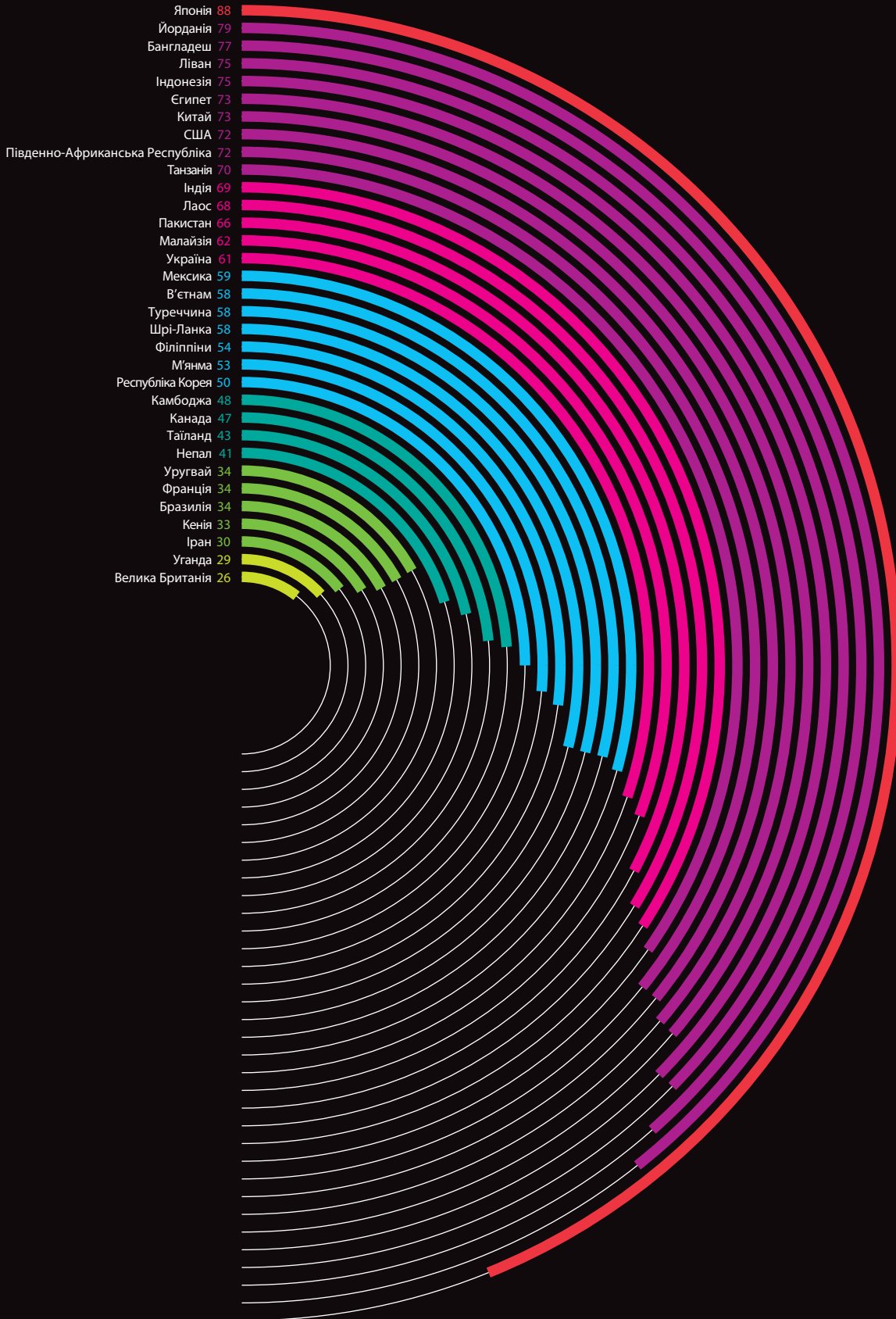
Цей Індекс втручання тютюнової промисловості (ТП) є звітом громадянського суспільства про те, наскільки добре влада, державні органи і політики реагують на втручання тютюнової промисловості у формування державної політики та чи сприяють недопущенню такого втручання. Недопущення втручання тютюнової промисловості у державну політику має відбуватися шляхом виконання керівних принципів статті 5.3. Рамкової конвенції ВООЗ з боротьби проти тютюну. У цьому звіті проаналізовано діяльність усіх тютюнових компаній та груп впливу, осіб, які представляють їх інтереси. З'ясовано, що існує багато способів, якими тютюнова промисловість протидіє, відтерміновує чи блокує виконання або посилення заходів щодо боротьби з тютюном, які передбачені національним законодавством та Рамковою конвенцією ВООЗ з боротьби проти тютюну.

Відповідно до загальних балів, наданих експертами, представниками громадянського суспільства, які підготували звіти щодо 33 країн, було виявлено, що країни, які отримали найнижчі бали, – це ті країни, де держава захищає політику охорони здоров'я від втручання тютюнових компаній; а країни, які отримали найвищі бали, – це ті країни, де тютюнова галузь має високий рівень втручання та негативним чином впливає на політику з контролю над тютюном. Тож що нижчий показник і менша кількість балів, яку отримала країна, то нижчим є її загальний рівень втручання тютюнової індустрії.

Україна загалом набрала 61 бал, а отже формування та реалізація політики з охорони громадського здоров'я, зокрема контролю над тютюном не є ефективно захищеними від втручання тютюнової індустрії. (Діаграма 1)

Що нижчий бал, тим вищий рейтинг

Діаграма 1. Рейтинг країн за індексом втручання тютюнової індустрії

I. РІВЕНЬ УЧАСТІ ТЮТЮНОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У РОЗРОБЦІ ПОЛІТИКИ:

Закон України № 2899 «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» визначає пріоритет політики охорони здоров'я над фінансовими, податковими та корпоративними інтересами суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з тютюною промисловістю. Закон передбачає участь осіб та об'єднань громадян, діяльність яких не пов'язана з тютюною промисловістю, у заходах щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення. Однак цей стандарт залишається значною мірою декларативним та не застосовується ефективно. При розробці політики члени парламенту та члени Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики підпадають під лобістський вплив тютюнової галузі.

II. ДІЯЛЬНІСТЬ ТЮТЮНОВОЇ ІНДУСТРІЇ ПІД ПРИКРИТТЯМ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ:

компанія «Філіп Морріс Україна» проводить заходи соціальної відповідальності у рамках співпраці із Харківською обласною радою, представники якої висловлюють вдячність за спонсорські заходи. Проте таке спонсорство заборонено законом.

III. ПРИВІЛЕЇ ДЛЯ ТЮТЮНОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ:

у 2017-2018 роках групи впливу тютюнової промисловості¹ зосереджували увагу на відтермінуванні прийняття проектів законів №№ 2820 та 4030а щодо контролю над тютюновими виробами. Законопроект № 4030а не був підтриманий депутатами під час розгляду в першому читанні у травні 2019 року, а законопроект № 2820 так і не був розглянутий депутатами VIII скликання ВРУ. Сигарети й досі не обкладаються митом для іноземних туристів.

IV. ФОРМИ «НЕОБОВ'ЯЗКОВОЇ, НАВ'ЯЗЛИВОЇ» ВЗАЄМОДІЇ:

відповідно до закону, з 2016 року представники тютюнових компаній, які виробляють тютюнові вироби, та представники асоціації виробників тютюнових виробів беруть участь у процедурі знищення нелегальних тютюнових виробів. У 2018 році Державна фіскальна служба підписала Меморандум про взаєморозуміння з Українською асоціацією виробників тютюнових виробів «Укртютюн» (ця асоціація об'єднує компанії «Філіп Морріс Україна», «Бритіш Американ Тобакко Україна», «Джей Ті Інтернешнл Україна» та «Імперіал Тобакко Україна»). Згідно з цим Меморандумом, уряд приймає підтримку з боку тютюнової промисловості у боротьбі з незаконною торгівлею та незаконним переміщенням тютюнових виробів та обладнання.

¹ Термін «групи впливу тютюнової промисловості» включає організації, аналітичні центри, об'єднання, спілки, асоціації, які приховано лобіюють інтереси тютюнової промисловості. Організації, які приховано відстоюють інтереси тютюнової промисловості, заснуються або фінансуються як тютюною промисловістю, так і іншими організаціями, аналітичними центрами, PR-компаніями або групами лобістів. Групи впливу тютюнової промисловості найчастіше використовують ті ж самі аргументи, що й тютюнова промисловість з метою блокування та дискредитації антитютюнових законодавчих ініціатив, а також ігнорують наукові дані та міжнародний досвід щодо ефективності законодавчих заходів із контролю над тютюном.

V. ПРОЗОРИСТЬ:

законодавство України не вимагає від уряду оприлюднювати інформацію про зустрічі/взаємодію з тютюною промисловістю. Тютюнова індустрія зустрічається з політиками, депутатами, урядовцями, проте відомості про ці зустрічі не розголошуються.

VI. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ:

Закон України № 2899 забороняє будь-які форми фінансової чи іншої підтримки з боку тютюнової промисловості заходів, діяльності, людей або груп, включно з політичними партіями чи політиками, спортсменами чи спортивними колективами, художниками чи колективами художників, а також освітніми закладами будь-якої форми власності. Однак тютюнові компанії порушують закон і надають благодійні внески неприбутковим організаціям, аналітичним центрам, благодійним фондам, які, в свою чергу, мають вплив на політиків та представників державних органів.

VII. ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ:

у 2018 році уряд спільно з Бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я в Україні провів тренінг для представників державних органів з метою підвищення обізнаності щодо захисту політики охорони здоров'я від втручання тютюнової промисловості відповідно до Статті 5.3 РКБТ ВООЗ. Тютюнова промисловість зобов'язана надавати певну інформацію щодо своєї діяльності, проте тютюнова індустрія не звітується про маркетинг тютюнових виробів, як-от заохочення для роздрібних торговців, промоутерів, маркетингові витрати на стенди тютюнових виробів у місцях продажу. Компанії «Філіп Морріс Україна» та «Бритіш Американ Тобакко Україна» не повідомляють про свої витрати на рекламу нових тютюнових виробів у соціальних медіа, оплачувані матеріали й контент, опубліковані лідерами думок, а також на спонсорство заходів, що сприяють та стимулюють продаж IQOS та Glo. Тютюнова промисловість не зобов'язана звітувати про витрати на лобіювання.

Необхідним є кодекс поведінки для регулювання взаємодії посадових осіб з представниками тютюнової промисловості. Така взаємодія може відбуватися лише в тих випадках, коли це необхідно.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Заборонити всі види діяльності тютюнової промисловості відповідно до рекомендацій РКБТ ВООЗ, зокрема спонсорства тютюнової промисловості, що відбувається під прикриттям соціальної відповідальності бізнесу.
2. Уряд повинен запровадити прозору процедуру взаємодії з ТП і зробити публічною всю документацію щодо взаємодії з ТП.
3. Усунути будь-які привілеї для тютюнової промисловості, наприклад, безмитні сигарети для іноземних туристів.
4. Від тютюнової промисловості слід вимагати звітування про витрати на маркетинг та лобіювання.
5. Прийняти Кодекс поведінки для посадових осіб при взаємодії з тютюною промисловістю.

ВСТУП ТА МЕТОДОЛОГІЯ

Стаття 5.3 та Керівні Принципи є важливими положеннями Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну (РКБТ ВООЗ), адже вони наголошують на непримиримому конфлікті інтересів між тютюновою промисловістю та громадським здоров'ям. РКБТ ВООЗ зобов'язує держави, які підписали цю Конвенцію, захищати формування та виконання політики в сфері охорони здоров'я, що стосується контролю над тютюном, від комерційних та інших корпоративних інтересів тютюнової промисловості відповідно до національного законодавства. Різні країни у всьому світі визнають, що захист громадського здоров'я від втручання тютюнової промисловості є важливим кроком для досягнення їхніх цілей з контролю над тютюном.

Для надання рекомендацій Сторонам – державам, які ратифікували РКБТ ВООЗ, – до Статті 5.3 було розроблено та прийнято Керівні принципи в 2008 році. Керівні принципи надають державам рекомендації щодо політик і процедур взаємодії з тютюновою промисловістю, щоб не допустити впливу ТП на державну політику охорони здоров'я і контролю над тютюном.

Хоча тютюнова промисловість використовує подібні тактики втручання і лобізму по всьому світу, проте мало зусиль витрачається на вимірювання та порівняння заходів з протидії різних держав чи здатності реагувати на тактики ТП. Індекс втручання тютюнової промисловості має визначити рівень втручання ТП, а також протидію або заходи, що застосовуються урядами країн для виконання статті 5.3 Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну.

Це перший звіт, в якому розглядається питання про виконання статті 5.3 РКБТ ВООЗ в Україні. Під час висвітлювання випадків втручання тютюнової промисловості у формування політики в Україні у 2017 та 2018 роках, було зібрано, переглянуто та оцінено відповідні докази такого втручання. Питання, які увійшли до цього звіту, були надані Альянсом Південно-Східної Азії з боротьби проти тютюну (SEATCA).

Інформаційні джерела для дослідження ґрунтувалися на загальнодоступних або загальновідомих даних. Дослідження обмежувалося інформацією, отриманою з офіційних веб-сайтів держорганів, новинних сайтів, звітів тютюнових компаній та інформаційних запитів, листів.

Цей звіт виявив випадки очевидних втручань тютюнової промисловості у формування політики, а також недотримання Керівних принципів Статті 5.3 РКБТ ВООЗ.

Індекс втручання тютюнової промисловості має на меті систематизувати інструменти та тактики втручання й лобізму, які сприяють здатності тютюнової промисловості втручатися у розробку політики у сфері охорони здоров'я.

Всього у звіті зафіксовано сім індикаторів втручання ТП у формування політики, а саме:

I. РІВЕНЬ УЧАСТІ У РОЗРОБЦІ ПОЛІТИКИ.

II. ТАК ЗВАНІ ЗАХОДИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ.

III. ПРИВІЛЕЇ ДЛЯ ТЮТЮНОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.

IV. ФОРМИ «НЕОБОВ'ЯЗКОВОЇ/НАВ'ЯЗЛИВОЇ» ВЗАЄМОДІЇ.

V. ПРОЗОРИСТЬ.**VI. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ.****VII. ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ.**

Кожне питання цього індексу містить факти діяльності тютюнової промисловості та державних органів, які суперечать національному законодавству та зобов'язанням України щодо пріоритетності політики охорони здоров'я над корпоративними інтересами тютюнової промисловості, як того вимагає РКБТ ВООЗ.

Кожен випадок втручання тютюнової індустрії чи невиконання керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ оцінювався за шкалою від 1 (мінімальний рівень) до 5 (максимальний рівень) втручання ТП.

ІНДЕКС ВТРУЧАННЯ ТЮТЮНОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
РІВЕНЬ УЧАСТІ ТЮТЮНОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У РОЗРОБЦІ ПОЛІТИКИ						

1. Уряд² приймає, підтримує або схвалює будь-яку пропозицію про допомогу від чи у співпраці з тютюновою промисловістю³ у питаннях визначення або здійснення політики охорони здоров'я, що стосується контролю над тютюном⁴.
(Рекомендація 3.1 Керівних принципів статті 5.3 РКБТ ВООЗ)

X

Стаття 4 Закону України № 2899 «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» декларує пріоритет політики охорони здоров'я над фінансовими, податковими та корпоративними інтересами суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з тютюновою промисловістю. Натомість в основах державної політики щодо попередження та зменшення споживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення закладено принцип участі осіб та об'єднань громадян, діяльність яких не пов'язана з тютюновою промисловістю, у заходах щодо попередження та зменшення споживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Однак цей стандарт залишається значною мірою декларативним, оскільки органи державної влади не вдаються до жодних конкретних дій для підвищення обізнаності та недопущення втручання тютюнової промисловості в державну політику⁵.

У серпні 2017 року Уряд України офіційно прийняв і затвердив «Стратегію протидії незаконній торгівлі тютюном». Стратегія розроблялася відповідно до положень РКБТ ВООЗ. Наприклад, вона закликає протистояти будь-яким діям тютюнової промисловості щодо перешкоджання або підриву стратегій боротьби з незаконною торгівлею тютюновими виробами. Стратегія зазначає, що система відстеження не повинна виконуватись або бути делегована тютюновій промисловості. У стратегії зазначається, що її слід розвивати за участю громадських організацій, не пов'язаних з тютюновою промисловістю. Однак ця Стратегія залишається досить декларативним документом, оскільки вона не була підтримана реальними діями⁶.

2 Термін «уряд» позначає державні органи, посадових осіб, представників влади.

3 Термін «тютюнова промисловість» включає також тих, хто представляє її інтереси або працює на сприяння таким інтересам, зокрема тютюнові компанії, групи впливу, тютюнових лобістів.

4 «Пропозиція допомоги» може включати розробку законодавства, технічні внески, рекомендації, закордонні навчальні тури.

5 Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>. 8 квітня 2019 року.

6 «Про затвердження Стратегії у сфері протидії незаконному виробництву та обігу тютюнових виробів на період до 2021 року». Кабінет Міністрів України. <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250225276>. 16 квітня 2019 року.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
2. Уряд приймає, підтримує або схвалює політику чи законодавство, що були розроблені тютюновою промисловістю або у співпраці з нею. (Рекомендація 3.4 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)					X	

У 2015 році депутати парламенту Геннадій Кривошея, Борис Козир та Віталій Сташук зареєстрували проект закону № 2430-1 «Зміни до деяких законів України щодо виконання зобов'язань України за Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами (стосовно виробництва, презентації та продажу тютюнових виробів, їх реклами і спонсорства)». Цей законопроект ґрунтується на скасованій Директиві 2001/37/ЄС, що має дуже слабкі механізми боротьби з тютюном⁷ і застосовується як тактика блокування, будучи альтернативним до більш ефективного законопроект про контроль над тютюном № 2820, який відповідає новій Директиві 2014/40/ЄС. Законопроект № 2820 «Про внесення змін до деяких законів України про охорону здоров'я населення від шкідливого впливу тютюну» зареєстровано у 2015 році чотирма депутатами, які належать до Комітету ВР України з питань охорони здоров'я: Ольга Богомолець, Олег Мусій, Оксана Корчинська, Ірина Сисоєнко – та трьома іншими депутатами парламенту: Ганна Гопко, Павло Унгурян, Ігор Луценко⁸.

Законопроект № 2430-1 був направлений на розгляд Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики, а для законопроект № 2820 профільним був Комітет ВР України з питань охорони здоров'я. Ця ситуація створила перешкоди для розгляду законопроект № 2820 у першому читанні.

Основний закон з контролю над тютюном № 2899 «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» завжди перебував у віданні Комітету з питань охорони здоров'я, а не Комітету з питань податкової та митної політики.

У 2017 році народні депутати Ніна Южаніна, Геннадій Кривошея, Юрій Возняк, Олександр Кірш, Олена Масоріна, Михайло Кобцев, Роман Заставний, Олег Кришин, Роман Мацола, Андрій Шинькович, Максим Курячий, Андрій Антонищак, Леонід Козаченко зареєстрували законопроект № 2430-д «Щодо змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання у сфері виробництва, обігу, заборони реклами та спонсорства тютюнових виробів, електронних сигарет та трав'яних виробів для куріння» на основі законопроектів №№ 2430-1 та 2820. Цей законопроект був представлений як «консенсус», оскільки він містить деякі положення Директиви 2014/40/ЄС щодо тютюнових виробів, крім положення про медичні попередження щодо шкоди куріння для здоров'я⁹.

7 Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо виконання зобов'язань України за Угодою про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами (стосовно виробництва, презентації та реалізації тютюнових виробів, їх реклами і спонсорства). Верховна Рада України. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54658. 2 травня 2019 року.

8 Законопроект № 2820 «Про внесення змін до деяких законів України про охорону здоров'я населення від шкідливого впливу тютюну». Верховна Рада України. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55081. 2 травня 2019 року.

9 Законопроект № 2430-д «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання у сфері виробництва, обігу, заборони реклами та спонсорства тютюнових виробів, електронних сигарет і трав'яних виробів для куріння». Верховна Рада України. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2430-%D0%B4&skl=9. 2 травня 2019 року.

Кілька депутатів-авторів законопроекту № 2430-д: Ніна Южаніна, Юрій Возняк, Олександр Кірш, Михайло Кобцев, Роман Заставний, Олег Кришин, Максим Курячий, Андрій Антонищак – є членами Комітету ВР з питань податкової та митної політики¹⁰.

Реєстрація законопроекту № 2430-д створила ще більше перешкод для прийняття антитютюнового законопроекту № 2820.

Депутат Ніна Южаніна – голова Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики. Вона є першим автором законопроекту № 2430-д, який використовувався для блокування розгляду законопроекту № 2820 (законопроект № 2820 відповідає Рамковій конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну та Директиві 2014/40/ЄС). Ніна Южаніна ініціювала робочу групу з розробки нового законопроекту № 2430-д на основі законопроектів №№ 2820 та 2430-1. Законопроект № 2430-д був розроблений без участі народних депутатів з Комітету з питань охорони здоров'я та послабив антитютюнові норми, які були запропоновані законопроектом № 2820, зокрема положення про маркування та медичні попередження на упаковці тютюнових виробів. Вона також виступала за нижчі ставки акцизного податку на тютюнові вироби, порівняно з акцизними ставками, які пропонувало Міністерство фінансів у 2015-2016 роках. Деякі ухвалені ставки акцизів були нижчими від запропонованих урядом, тоді як ухвалені ставки все ще були високими (деякі ставки були збільшені на 40% у 2016 році, 40% у 2017 році, 30% у 2018 році)¹¹.

Ще один депутат, Геннадій Кривошея, є співавтором законопроекту № 2430-д та головним автором законопроекту № 2430-1. Він є ініціатором законопроекту № 3788, що пропонує запровадити нереалістичні норми, які важко реалізувати щодо заборони куріння ближче 20-ти метрів від громадських місць, щоб знівелювати дотримання законодавства про тютюнопаління. Він є співавтором законопроекту № 4507, який, серед інших положень, має на меті дозволити курити електронні сигарети в ресторанах¹².

Депутат Михайло Кобцев є співавтором законопроекту № 2430-д та членом Комітету з питань податкової та митної політики. Його донька раніше працювала в тютюновій компанії «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн». У 2016 році на посаді голови підкомітету з питань акцизного законодавства та законодавчого регулювання ринку спиртних напоїв, алкоголю та тютюнових виробів він лобював нижчі ставки акцизного податку на тютюн. Він також лобював розробку «узгодженого» бачення, яке мало б бути представлене делегацією від України на Конференції Сторін Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну. Він звертався до членів Комітету з питань охорони здоров'я щодо передачі всіх законопроектів з контролю над тютюном у відання Комітету з питань податкової та митної політики¹³.

Ще одним співавтором законопроекту № 2430-д є депутат Леонід Козаченко, член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин. Його помічниця Валентина Хоменко – голова Української асоціації виробників тютюнових виробів «Укртютюн». Вона системно виступає проти посилення антитютюнового законодавства в Україні. На початку 2014 року Леонід Козаченко направив листа Прем'єр-міністру України Арсенію Яценюку з проханням скасувати підвищення акцизного податку на алкогольні та тютюнові вироби¹⁴.

10 Члени Комітету. Комітет ВР з питань податкової та митної політики. http://kompmp.rada.gov.ua/news/Pro_kom/zag_info/sklad_kom/72691.html. 2 травня 2019 року.

11 Transparency International Ukraine <https://ti-ukraine.org/en/news/tobacco-manufacturers-lobby-the-nasirov-group-interests-in-the-committee-on-taxation-research-by-ti-ukraine/>. 8 квітня 2019 року.

12 Transparency International Ukraine <https://ti-ukraine.org/en/news/tobacco-manufacturers-lobby-the-nasirov-group-interests-in-the-committee-on-taxation-research-by-ti-ukraine/>. 8 квітня 2019 року.

13 Transparency International Ukraine <https://ti-ukraine.org/en/news/tobacco-manufacturers-lobby-the-nasirov-group-interests-in-the-committee-on-taxation-research-by-ti-ukraine/>. 8 квітня 2019 року.

14 Transparency International Ukraine <https://ti-ukraine.org/en/news/tobacco-manufacturers-lobby-the-nasirov-group-interests-in-the-committee-on-taxation-research-by-ti-ukraine/>. 8 квітня 2019 року.

ВИСНОВОК: лобі тютюнової промисловості в парламенті ефективно блокує посилення законодавства із контролю над тютюном (окрім підвищення акцизів на тютюн). З іншого боку, депутати-тютюнові лобісти не здатні або не зацікавлені у прийнятті слабшої версії законопроектів щодо контролю над тютюном, які, ймовірно, були розроблені за участі тютюнової промисловості. Законопроект № 2430-д, що лобіювався тютюновою промисловістю з метою блокування ефективних проектів законів № 2820 та № 4030а, не був розглянутий навіть у першому читанні.

У 2017 році народний депутат та член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики Андрій Антонищак та кілька інших депутатів від різних політичних фракцій: О. Юринець, Д. Добродомов, Д. Силантьєв, Т. Батенко, Я. Дубневич, І. Лапін, А. Кіт, І. Шурма, Т. Острікова, І. Васюник, В. Петьовка, М. Люшняк, О. Осуховський, Р. Горват – зареєстрували законопроект № 6683-1 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування тютюнових виробів». Цей проект закону пропонував збільшити адвалорну ставку акцизного податку на тютюнові вироби, зберігаючи при цьому специфічну акцизну ставку досить низькою. Львівська тютюнова фабрика зацікавлена у вищому адвалорному акцизі, оскільки вона виробляє дешеві сигарети. Три великі транснаціональні тютюнові компанії «Філіп Морріс Україна», «Бритіш Американ Тобакко Україна», «Джей Ті Інтернешнл Україна» підтримують лише підвищення специфічних акцизних ставок. Проект закону, спонсорований Львівською тютюновою фабрикою (з 2019 року компанія перейменована в «Марвел Інтернешнл Тобакко Груп») врешті-решт не був прийнятий¹⁵. Відповідно до коментарів, які народний депутат Андрій Антонищак дав журналісту, цей законопроект було підготовлено національними виробниками тютюнових виробів, зокрема Львівською тютюновою фабрикою¹⁶.

Робочою групою, в якій також брали участь члени ТП, було розроблено проект закону «Про внесення змін до статті 221 Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування тютюнових виробів» (запровадження мінімальних роздрібних цін). За словами представника компанії «Імперіал Тобакко Україна», цей законопроект був розроблений тютюновою промисловістю, потім Міністерство фінансів України зареєструвало цей законопроект¹⁷. Цей проект закону лобіювали компанії «Філіп Морріс Україна», «Бритіш Американ Тобакко Україна», «Джей Ті Інтернешнл Україна», які виробляють більш дорогі марки. Компанія «Імперіал Тобакко Україна» та Львівська тютюнова фабрика тютюнових виробів виступили проти цього законопроекту, оскільки вони виробляють дешевші марки, і цей законопроект зменшив би їх прибуток. Цей проект закону не було прийнято Верховною Радою України.

1 березня 2017 року Кабінет Міністрів ухвалив законопроект про ратифікацію Протоколу про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами¹⁸. У 2017 році МОЗ подало проект закону в Адміністрацію Президента, оскільки тільки Президент може зареєструвати законопроект про ратифікацію Міжнародного договору та надіслати його до Верховної Ради України на перше читання. Однак Адміністрація Президента повертала проект закону двічі через «деякі технічні проблеми»¹⁹. Цей законопроект так і не був зареєстрований Президентом, через що Україна досі не ратифікувала Протокол про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами.

15 Верховна Рада України. Проект закону № 6683-1 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування тютюнових виробів». http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62365. 8 квітня 2019 року.

16 Comments.ua. Депутат Антонищак зазначив, що Винниківська тютюнова фабрика підтримує весь міський бюджет. [599275-nardep-antonishchak-zayavil.html](https://www.comments.ua/ua/news/599275-nardep-antonishchak-zayavil.html). 8 квітня 2019 року.

17 Міністерство фінансів відмовляється пояснювати, чому готується до підвищення цін на дешеві сигарети. *Обозреватель*. <https://www.obozrevatel.com/ukr/economics/fea/minfin-vidmovlyaetsya-poyasniti-dlya-chogo-gotue-pidvischennya-tsin-na-deshevi-sigareti.htm>. 14 квітня 2019 року.

18 Україна готова приєднатися до Протоколу про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами. Кабінет Міністрів. <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/249781408>. 25 квітня 2019 року.

19 Круглий стіл відбувся в Комітеті з закордонних справ: «Ратифікація Протоколу про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами – посилення міжнародного співробітництва між Україною та ЄС у сфері боротьби з незаконним виробництвом та торгівлею тютюновими виробами». Верховна Рада України. <https://rada.gov.ua/fsview/154054.html>. 25 квітня 2019 року.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
3. Уряд дозволяє/запрошує представників тютюнової промисловості брати участь у роботі міжвідомчої урядової/багатогалузевої/дорадчої групи, яка встановлює політику щодо охорони здоров'я. (Рекомендація 4.8 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)						X

Закон не забороняє представникам уряду взаємодіяти з тютюновою промисловістю. Стаття 4 Закону № 2899 «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення» включає такі положення:

- про участь фізичних осіб, об'єднань громадян, діяльність яких не пов'язана з тютюновою промисловістю, у заходах щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення;
- про пріоритетність політики у сфері охорони здоров'я у порівнянні з фінансовими, податковими та корпоративними інтересами суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з тютюновою промисловістю²⁰.

Однак стаття 4 Закону не передбачає жодного механізму примусового виконання чи штрафу за порушення, тому вона не застосовується належним чином.

У 2018 році Міністерство фінансів сформувало робочу групу з написання/розробки проекту закону «Про внесення змін до статті 221 Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування тютюнових виробів» (запровадження мінімальних роздрібних цін). До цієї робочої групи були включені представники тютюнової промисловості²¹. Цей проект закону не був прийнятий 8-м скликанням ВРУ.

У 2017-2018 роках Українська асоціація виробників тютюнових виробів «Укртютюн» входила до складу Громадських рад, створених при Міністерстві фінансів, Міністерстві економічного розвитку і торгівлі, Державній фіскальній службі, Мінагрополітики, Державній регуляторній службі, Комітеті з питань податкової та митної політики; вона є членом Ради підприємців при Кабінеті Міністрів²².

²⁰ Верховна Рада України. Закон № 2899 «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>.

²¹ «Акциз розбрату: як Кабмін втрутився у переділ тютюнового ринку». Газета «Економіка». <http://economica.com.ua/kabinet-ministrov-ukrainy/article/77716398.html>.

²² Державна регуляторна служба. <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2017/10/Homenko-V.O.-Ukrayinska-asotsiatsiya-vyrobnykiv-tyutyunovyh-vyrobiv.pdf>.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
<p>4. Уряд висуває або дозволяє представникам тютюнової промисловості (включно з державними компаніями) брати участь у Конференції сторін або в роботі інших допоміжних органів, або приймає їх спонсорство для делегатів²³. (Рекомендації 4.9 та 8.3 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)</p> <p>Уряд не висував та не допускав представників тютюнової галузі до складу делегації до КС або інших допоміжних органів²⁴.</p> <p>До складу делегації України на п'яту Конференцію Сторін входила пані Зайцева²⁵ з Міністерства економічного розвитку й торгівлі. Під час засідання п'ятої Конференції Сторін вона виступила із заявою на підтримку позиції тютюнової промисловості²⁶.</p>		X				

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
<p>ДІЯЛЬНІСТЬ ТЮТЮНОВОЇ ІНДУСТРІЇ ПІД ПРИКРИТТЯМ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ</p>						
<p>5. А. Урядові установи чи їх посадові особи схвалюють підтримку, формують партнерські стосунки або беруть участь у так званих заходах соціально відповідального бізнесу, які організує тютюнова промисловість. (Рекомендація 6.2 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)</p> <p>В. Уряд (його агенції та посадові особи) отримує внески (грошові або інші) від тютюнової промисловості (включно з так званими внесками в рамках корпоративної соціальної відповідальності бізнесу). (Рекомендація 6.4 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)</p> <p>У 2018 році голова Харківської обласної ради зустрілася з директором «Філіп Морріс Україна» та висловила подяку за підтримку соціальних проектів тютюновою компанією, а також обговорила інші соціальні проекти в регіоні, які потребують підтримки. Крім того, вона запропонувала «Філіп Морріс Україна» розширити свої ініціативи в сфері корпоративної соціальної відповідальності бізнесу та розглянути можливість участі у проектах підтримки культурної спадщини регіону, зокрема палацово-паркового комплексу «Шарівка» та Краснокутського дендропарку²⁷.</p>						X

23 Сторони Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну <http://www.who.int/fctc/cop/en/>.

24 Конференція Сторін. Список учасників. РКБТ ВООЗ. https://www.who.int/fctc/cop/sessions/cop8/LOP_Final.pdf?ua=1. 8 квітня 2019 року.

25 Конференція Сторін 5. Список учасників. РКБТ ВООЗ. http://apps.who.int/gb/fctc/PDF/cop5/FCTC_COP5_DIV1_Rev1.pdf. 20 квітня 2019 року.

26 «Громадськість відзначила тютюнових та алкогольних лобістів антипремією «Золота коса - 2012»». Український центр Контролю над тютюном. http://tobaccocontrol.org.ua/news/gromads-kist-vidznachila-tiutiunovikh-ta-alkoghol-nikh-lobistiv-antipriemiieu-zolota-kosa-2012?fbclid=IwAR3WcsYHcRhN_E4rmHjLooPKJqAMxHoVd1jp-MfYkIRDSHu_6TbehJG5g9c. 20 квітня 2019 року.

27 «Голова Харківської обласної ради обговорила з керівництвом «Філіп Морріс Україна» реалізацію соціальних проектів у регіоні». Новини Харкова. <http://uanews.kharkiv.ua/society/2018/02/12/177547.html>. 14 квітня 2019 року.

28 Віктор Коваленко зустрівся з керівником компанії «Філіп Морріс Україна». Харківська обласна рада. <http://www.oblrada.kharkov.ua/ru/component/content/article/196-press-center/news/18881-viktor-kovalenko-zustrivnya-iz-ochilnikom-kompaniji-filip-morris-ukrajina?Itemid=1109>.

У 2018 році перший заступник голови Харківської обласної ради Віктор Коваленко зустрівся з Генеральним директором «Філіп Морріс Україна» Мікалісом Александракісом. Під час зустрічі компанія була запрошена до участі у соціальних проєктах щодо збереження культурної спадщини, відновлення медичних закладів регіону. Мікаліс Александракіс підкреслив, що «Філіп Морріс Україна» є дуже соціально відповідальною компанією: «У кожній країні, де ми працюємо, ми намагаємося брати участь у соціальних проєктах. У нас є три сфери, в яких ми можемо взаємодіяти і в рамках яких ми співпрацюємо з державними та місцевими органами влади. Це питання гендерної рівності, допомоги у природних катаклізмах, доступної освіти». Вони домовилися про подальший розвиток співпраці у реалізації соціальних проєктів у гендерній сфері та впровадження інклюзивної освіти²⁸.

У 2011-2017 роках державне підприємство «Мистецький Арсенал» прийняв внески від компанії «Джей Ті Інтернешнл Україна»²⁹. Після подальшого розслідування шляхом надсилання запиту на публічну інформацію було виявлено, що благодійні внески отримав благодійний фонд «Мистецький Арсенал», а не державне підприємство «Мистецький Арсенал»³⁰. Тож використовуються юридичні шляхи для пошуку прогалин у законі, який забороняє фінансові внески та заходи з корпоративної соціальної відповідальності від тютюнової промисловості.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
ПРИВІЛІЇ ДЛЯ ТЮТЮНОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ						
б. Уряд задовольняє запити тютюнової промисловості на більш тривалий термін для імплементації чи відтермінування закону про боротьбу з тютюном (наприклад, 180 днів є звичайним для нових медичних попереджень на упаковках тютюнових виробів, підвищення податку може бути здійснено протягом 1 місяця). (Рекомендація 7.1 Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)						X
У 2017-2018 роках групи впливу тютюнової промисловості зосереджували увагу на блокуванні та відтермінуванні прийняття проєктів законів №№ 2820 та 4030а з контролю над тютюном, які відповідали вимогам РКБТ ВООЗ та були підтримані ВООЗ, МОЗ ³¹ .						

32 Лист від Міністерства економічного розвитку і торгівлі про можливі втрати бюджету через прийняття законопроекту № 4030а. https://www.auc.org.ua/sites/default/files/skan-kopiya_lysta_mert_po_zp_4030a_ta_4030a-1_vid_06.10.2016.pdf. 14 квітня 2019 року.

33 «Понад 7 тис. підприємств торгівлі можуть закритися через законопроект № 4030а». Фінанси новин. <https://news.finance.ua/ua/news/-/412351/ponad-7-tys-pidpryyemstv-torgivli-mozhut-zakrytysya-cherez-zakonoproekt-4030a>. 14 квітня 2019 року.

34 «Асоціація міст України провела робочу зустріч з представниками тютюнової галузі щодо питань оподаткування тютюнових виробів та сплати відповідних надходжень до місцевих бюджетів». Асоціація міст України. <https://www.auc.org.ua/novyna/asociaciya-mist-ukrayiny-provela-robochu-zustrich-z-predstavnykamy-tyutyunovoji-galuzi>. 14 квітня 2019 року.

Асоціація міст України³² та Національна організація роздрібної торгівлі³³ надіслали уряду листи з проханням не підтримувати розгляд антитютюнового законопроекту № 4030а та оприлюднили кілька заяв у ЗМІ з критикою законопроекту³⁴.

У 2018 році Міністерство фінансів запропонувало додаткове підвищення на 9% (у зв'язку з інфляцією) специфічних акцизних ставок на тютюнові вироби (підвищення на 20% з січня 2019 року вже було прийняте парламентом), яке діє з січня 2019 року. Однак, як компроміс із промисловістю, збільшення акцизів на 9% було перенесено на липень 2019 року³⁵.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
------------	---	---	---	---	---	---

7. Уряд надає привілеї, заохочення, виключення чи пільги тютюновій промисловості. (Рекомендація 7.3 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)

X

Відповідно до статті 10 Закону України № 2899 «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення» забороняється підтримка виробництва (імпорту) тютюну та тютюнових виробів для реалізації на митній території України у формі державного фінансування, надання за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів відповідним суб'єктам господарювання фінансової допомоги³⁶.

Компанія «Філіп Морріс Україна» у березні 2015 року звернулася та отримала дозвіл від Харківської митниці на застосування режиму переробки на митній території України для виробництва сигарет та супровідної продукції, а також їх реекспорту на період з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року. Компанія була умовно звільнена від ввізних мит України та інших імпорتنних податків на матеріали для переробки на умовах реекспорту.

Після того, як «Філіп Морріс Україна» здійснила операції з переробки та реекспорту, головне управління Державної фіскальної служби у Харківській області провело позапланову перевірку відповідності компанії митному законодавству України щодо оформлення товарів у режимі переробки на митній території України.

За результатами перевірки головного управління Державної фіскальної служби у Харківській області, 14 червня 2016 року було затверджено рішення, яке зобов'язувало сплатити ввізне мито, додаткове ввізне мито та ПДВ на імпорт матеріалів, а також штрафні санкції на загальну суму 635,3 млн грн. Компанія «Філіп Морріс Україна» заявила, що дії Державної фіскальної служби є тиском на неї. Після цього сторони розпочали розгляд суперечок у суді. Суд прийняв рішення, що компанія «Філіп Морріс Україна» має сплатити штраф у розмірі 635 млн грн.

32 Лист від Міністерства економічного розвитку і торгівлі про можливі втрати бюджету через прийняття законопроекту № 4030а. https://www.auc.org.ua/sites/default/files/skan-kopiya_lysta_mert_po_zp_4030a_ta_4030a-1_vid_06.10.2016.pdf. 14 квітня 2019 року.

33 «Понад 7 тис. підприємств торгівлі можуть закритися через законопроект № 4030а». Фінанси новин. <https://news.finance.ua/ua/news/-/412351/ponad-7-tys-pidpriyemstv-torgivli-mozhut-zakrytysya-cherez-zakonoproekt-4030a>. 14 квітня 2019 року.

34 «Асоціація міст України провела робочу зустріч з представниками тютюнової галузі щодо питань оподаткування тютюнових виробів та сплати відповідних надходжень до місцевих бюджетів». Асоціація міст України. <https://www.auc.org.ua/novyna/asociaciya-mist-ukrayiny-provela-robochu-zustrich-z-predstavnykamy-tyutyunovoyi-galuzi>. 14 квітня 2019 року.

35 «Акциз розбрату: як Кабмін втрутився у переділ тютюнового ринку». RBC. <https://daily.rbc.ua/ukr/show/aktsiz-razdora-kabmin-vmeshalsya-peredel-1538396020.html>. 20 квітня 2019 року.

36 Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливий вплив на здоров'я населення». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>. 8 квітня 2019 року.

Проте 5 грудня 2018 року Кабінет Міністрів України затвердив проект мирової угоди між «Філіп Морріс Україна» та Україною, яка передбачає скасування Державною фіскальною службою України податкового повідомлення на суму 635,3 млн грн³⁷.

Іноземним туристам дозволяється ввозити до Києва безмитно 200 сигарет, або 50 сигар, або 250 грамів тютюнових виробів.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
------------	---	---	---	---	---	---

ФОРМИ «НЕОБОВ'ЯЗКОВОЇ, НАВ'ЯЗЛИВОЇ» ВЗАЄМОДІЇ

8. Урядові високопосадовці (як-от президент/прем'єр-міністр чи міністр) зустрічаються/підтримують відносини з тютюновими компаніями, такі як відвідування соціальних заходів та інших подій, спонсорованих або організованих тютюновими компаніями, або тих, що сприяють їхнім інтересам. (Рекомендація 2.1 Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)

X

Таких випадків не було зафіксовано.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
------------	---	---	---	---	---	---

9. Уряд приймає допомогу/пропозиції допомоги з боку представників тютюнової промисловості у здійсненні заходів з виконання чинного законодавства, таких як проведення рейдів щодо контрабанди тютюнових виробів, або виконання закону про заборону куріння в громадських місцях, або заборони продажу тютюнових виробів неповнолітнім (включно з грошовим внеском за ці види діяльності). (Рекомендація 4.3 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)

X

Згідно з законодавством України, починаючи з 2016 року, представники тютюнових компаній, що виробляють тютюнові вироби, та представники асоціації виробників тютюнових виробів беруть участь у процесі знищення незаконних тютюнових виробів. Державна фіскальна служба та інші уповноважені органи разом з представниками тютюнових компаній забезпечують знищення (спалення) незаконних та підроблених тютюнових виробів³⁸.

Той факт, що у 2018 році Державна фіскальна служба підписала Меморандум про співпрацю з Українською асоціацією виробників тютюнових виробів (об'єднує компанії «PMI», «BAT», «JT1» та «Imperial Tobacco»), свідчить про те, що уряд приймає підтримку з боку тютюнової промисловості для протидії нелегальній торгівлі та незаконному переміщенню тютюнових виробів та обладнання, а також у вирішенні інших питань, спрямованих на захист прав, свобод та законних інтересів фізичних осіб, суб'єктів господарювання та інтересів держави³⁹.

37 «Компанія "Філіп Морріс Україна" закликає фіскальну службу відкликати податкові повідомлення на суму понад 635 млн грн згідно з мировою угодою». Інтерфакс. <https://en.interfax.com.ua/news/press-conference/576076.html>. 14 квітня 2019 року.

38 Закон «Про порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-98-%D0%BF?fbclid=IwAR2bK9ILulDofAwA7exmnb3UxiGvU2X-qit35Gjhy7h9SB7FeDirhmKq8>. 14 квітня 2019 року.

39 УКРАЇНЬСЬКА ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА ТА УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИРОБНИКІВ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ ПІДПИСАЛИ МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ З МЕТОЮ БОРОТЬБИ З НЕЛЕГАЛЬНОЮ ТОРГІВЛЕЮ ТА ПЕРЕМІЩЕННЯМ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ. ДФС. <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/331434.html>.

Під час двох зустрічей⁴⁰ у 2018 році між Державною фіскальною службою та Українською асоціацією виробників тютюнових виробів «Укртютюн» порушувалися питання протидії незаконній торгівлі. Тож уряд приймає ідеї, пропозиції, рекомендації від тютюнової промисловості.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
10. Уряд приймає підтримку, схвалює або підтримує партнерство чи укладає угоди з представниками тютюнової промисловості. (Рекомендація 3.1 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)					X	
<p>У 2018 році Державна фіскальна служба підписала Меморандум про взаєморозуміння з Українською асоціацією виробників тютюнових виробів «Укртютюн» (об'єднує «РМІ», «ВАТ», «ЛТІ» та «Imperial Tobacco»). Меморандум визначає дії, спрямовані на протидію нелегальній торгівлі та незаконному переміщенню тютюнових виробів та обладнання, а також на вирішення інших питань, спрямованих на захист прав, свобод та законних інтересів фізичних осіб, суб'єктів господарювання, інтересів держави⁴¹.</p>						

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
ПРОЗОРИСТЬ						
11. Уряд публічно не розголошує інформацію про зустрічі/взаємодію з представниками тютюнової промисловості у випадках, коли такі взаємодії підлягають суворому регулюванню. (Рекомендація 2.2 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)					X	
<p>Законодавство України та нормативно-правові акти не вимагають від уряду публічно розголошувати інформацію про зустрічі/взаємодії з тютюновою промисловістю. Список зустрічей між представниками влади та тютюновою промисловістю у 2017-2018 роках:</p> <p>У 2018 році відбулася зустріч Президента України з представниками бізнесу у Вашингтоні. На цій зустрічі були присутні представники тютюнової промисловості, які звернули увагу Президента України Петра Порошенка до судових спорів між Державною фіскальною службою та компанією «Філіп Морріс Україна», та до занепокоєння компанії щодо протиправних дій Державної фіскальної служб. Єдина загальнодоступна інформація про цю зустріч – інтерв'ю з представником компанії «Філіп Морріс Україна» Наталією Бондаренко⁴².</p>						

40 Обговорення впровадження автоматизованої системи контролю обігу тютюнових виробів. Державна фіскальна служба. <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/359674.html>. 2 травня 2019 року.

Обговорення впровадження електронної системи моніторингу виробництва тютюнових виробів. Державна фіскальна служба. <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/372067.html>. 2 травня 2019 року.

41 УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА ТА УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИРОБНИКІВ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ ПІДПИСАЛИ МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ З МЕТОЮ БОРОТЬБИ З НЕЛЕГАЛЬНОЮ ТОРГІВЛЕЮ ТА ПЕРЕМІЩЕННЯМ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ. ДФС. <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/331434.html>. 14 квітня 2019 року.

42 «Своє майбутнє ми вбачаємо в інноваціях, пов'язаних зі створенням альтернатив сигаретам». Business.ua. <https://business.ua/biznes/item/2734-svoe-majbutne-mi-vbachaemo-v-innovatsiyakh-pov-yazanikh-zi-stvorenyam-alternativ-sigaretam>. 8 квітня 2019 року.

Через те, що ми не знаємо точного дня зустрічі, ми не можемо підтвердити, чи було повідомлення про цю зустріч на веб-сайті Президента України.

Є одна зустріч, яка відповідає часовим рамкам. Інформація про неї, як зустріч з представниками бізнесу, розміщена у розділі новин на веб-сайті Президента. Хоча нема жодної згадки про те, що представники тютюнової галузі використали цю зустріч, щоб звернути увагу Президента на питання про судові спори між Державною фіскальною службою та компанією «Філіп Морріс Україна»⁴³.

Представники Державної фіскальної служби зустрілися з представниками Української асоціації виробників тютюнових виробів «Укртютюн», щоб обговорити нові електронні акцизні марки, які стосуються тютюнових виробів – системи, що повинна подолати незаконну торгівлю тютюновими виробами і незабаром має бути запущена в Україні⁴⁴.

У 2017 році Віктор Коваленко, перший заступник голови Харківської обласної ради, взяв участь у зустрічі з керівництвом компанії «Філіп Морріс Україна». Вони обговорили шляхи активізації співпраці, а також можливості для реалізації нових проектів. За словами заступника генерального директора компанії «Філіп Морріс Україна» Ігоря Крушко, між обласною владою та компанією є «багато прикладів успішної співпраці, компанія працює над створенням робочих місць та залученням інвестицій у Харківську область». Він зазначив, що компанія в Харківській області – одне з найефективніших підприємств, оскільки активно працює на експорт⁴⁵.

У 2018 році перший заступник голови Харківської обласної ради Віктор Коваленко зустрівся з Генеральним директором «Філіп Морріс Україна» Мікалісом Олександракісом. Сторони обговорили економічну ситуацію та інвестиційний клімат у Харківській області, а також перспективні напрями співпраці⁴⁶.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
12. Уряд вимагає дотримання правил щодо розкриття чи реєстрації підприємств тютюнової промисловості, асоційованих організацій та осіб, які діють від їх імені, включно з лобістами.					X	
Зареєстровані виробники та дистриб'ютори тютюнових виробів. Не запроваджено правил щодо системи публічної інформації про реєстрацію суб'єктів тютюнової промисловості та її асоційованих організацій та осіб, що діють від їх імені, включно з лобістами тютюнової промисловості. Офіційний реєстр виробників, дистриб'юторів тютюнових виробів регулярно оновлюється та публікується Державною фіскальною службою ⁴⁷ .						

42 «Своє майбутнє ми вбачаємо в інноваціях, пов'язаних зі створенням альтернатив сигаретам». Bussines.ua. <https://business.ua/biznes/item/2734-svoe-majbutne-mi-vbachaemo-v-innovatsiyakh-pov-yazanikh-zi-stvorenyam-alternativ-sigaretam>. 8 квітня 2019 року.

43 «Президент України зустрівся з провідними представниками бізнесу США». Президент України. https://www.president.gov.ua/en/news/prezident-ukrayini-zustrivsyia-z-providnimi-predstavnikami-bi-43510?fbclid=IwAR18QGx-xXl8K7qcFoNXZDa_-5VVHJqRXvN_RR2zXa5aXa5aXa5aXa5aXa. 20 квітня 2019 року.

44 «Державна фіскальна служба обговорила запровадження автоматизованої системи контролю тютюнових виробів». <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/359674.html>. 8 квітня 2019 року.

45 «Харківська фабрика “Філіп Морріс” розширює експорт і впроваджує енергоефективний проект». Харківська обласна рада. <http://oblrada.kharkov.ua/ua/press-center/news/16937-kharkivska-fabrika-filip-morris-rozshiryue-eksport-i-zaprovadzhue-energoefektivnij-proekt>. 24 квітня 2019 року.

46 Віктор Коваленко зустрівся з керівником компанії «Філіп Морріс Україна». Харківська обласна рада. <http://www.oblrada.kharkov.ua/ru/component/content/article/196-press-center/news/18881-viktor-kovalenko-zustrivsyia-iz-ochilnikom-kompaniji-filip-morris-ukrajina?Itemid=1109>.

47 Державна фіскальна служба. Єдиний державний реєстр виробників. <http://sfs.gov.ua/dovidniki-reestri-perelik/reestri/151988.html>. 8 квітня 2019 року.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
------------	---	---	---	---	---	---

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

13. Уряд не забороняє фінансові внески від компаній тютюнової промисловості чи будь-якої організації, яка працює над просуванням інтересів тютюнової індустрії серед політичних партій, кандидатів чи під час кампаній, або не вимагає повного розкриття таких внесків. (Рекомендація 4.11 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)

X

Закон № 2899 забороняє «надання виробниками тютюнових виробів або пов'язаними з ними організаціями фінансової або іншої підтримки заходам, діяльності, окремим особам або групам, в тому числі політичним партіям або діячам, спортсменам або спортивним командам, артистам або артистичним групам, навчальним закладам усіх форм власності; проведення інформаційних кампаній та заходів для населення, в тому числі з метою профілактики куріння серед молоді, за прямої або опосередкованої фінансової підтримки виробників тютюнових виробів або пов'язаних з ними організацій».

Ці заборони застосовуються незалежно від оприлюднення фінансового внеску чи підтримки⁴⁸.

Однак тютюнові компанії порушують закон і надають благодійні внески неприбутковим громадським організаціям, благодійним фондам, аналітичним центрам. Як наслідок, ці громадські організації, благодійні фонди, аналітичні центри та їхнє керівництво впливають на осіб, які приймають рішення.

Колишній міністр охорони здоров'я та колишній депутат парламенту Сергій Шевчук⁴⁹ є засновником благодійного фонду «Здоров'я для всіх»⁵⁰. З 2014 року благодійний фонд «Здоров'я для всіх» отримує благодійні внески від компанії «Philip Morris International»⁵¹. У 2017 році благодійний фонд «Здоров'я для всіх» отримав 121 344 доларів на проекти з розвитку інфраструктури соціальних та медичних закладів сільських регіонів, надання обладнання Спеціалізованому дитячому будинку № 1⁵². У 2018 році благодійний фонд «Здоров'я для всіх» отримав від компанії «Philip Morris International» 173 809 доларів на проекти із забезпечення відновлюваними джерелами енергії соціально-медичних закладів сільських регіонів та заміни пошкоджених штормом вікон Роганської школи⁵³. Роганська школа та фабрика компанії «Філіп Морріс Україна» розташовані у Харківському районі Харківської області⁵⁴.

48 Стаття 16 Закону України № 2899-IV «Про заходи щодо попередження та зменшення споживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення», 22 вересня 2005 року. (Зі змінами, внесеними 11 червня 2009 р. та 21 січня 2010 р.). Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>. 8 квітня 2019 року.

49 Шевчук Сергій Володимирович. Вікіпедія. https://uk.wikipedia.org/wiki/Шевчук_Сергій_Володимирович. 8 квітня 2019 року.

50 Благодійний фонд «Здоров'я для всіх». <http://zdvo.org.ua/index.php/pro-nas/zasnovniki>. 8 квітня 2019 року.

51 Прозорість. «Philip Morris International» <https://www.pmi.com/our-business/about-us/standards/transparency>. 8 квітня 2019 року.

52 Благодійні внески 2017. Філіп Морріс Інтернешнл. https://www.pmi.com/resources/docs/default-source/our_company/charitable-contributions-2017.pdf?sfvrsn=86a487b5_2. 8 квітня 2019 року.

53 Звіт про благодійність компанії PMI у 2018 році. https://www.pmi.com/resources/docs/default-source/our_company/charitable-2018.pdf?sfvrsn=d97d91b5_2. 23 квітня 2018 року.

54 Звіт про аудит. Державна служба аудиту. <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=145414>. 23 квітня 2018 року.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
14. Вищі урядові чиновники на пенсії є частиною тютюнової промисловості (колишній прем'єр-міністр, міністр, генеральний прокурор). (Рекомендація 4.4 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)	X					
Жодних таких випадків не виявлено.						

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
15. Нинішні посадові особи та родичі обіймають посади у тютюновому бізнесі, включно з посадами консультантів. (Рекомендації 4.5, 4.8, 4.10 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)				X		

Григорій Козловський — з 2015 року депутат міської ради у місті Львів. Григорій Козловський — директор Львівської/Винниківської тютюнової фабрики⁵⁵.

Згідно з журналістським розслідуванням, депутат і член Комітету з питань податкової та митної політики, член фракції «Народний фронт» Олег Кришин був пов'язаний з тютюновою компанією «United Tobacco». Ця компанія була створена у 2016 році у місті Жовті Води Дніпровської області. Депутат Олег Кришин був обраний по виборчому округу, на території якого відкрито тютюнову фабрику. Олег Кришин у коментарі ЗМІ зазначив: «Я ще раз наголошую: я не маю жодного стосунку до власності на цю компанію (тютюновий завод, — ред.), я не маю відношення до бізнесу цієї компанії. Єдине, що я як депутат від виборчого округу підтримую той факт, що в місті створюються робочі місця, і що компанія відкрила виробництво в такій важкій для країни час і створила понад 200 робочих місць»⁵⁶. Депутат Олег Кришин заперечив, що він пов'язаний з компанією «United Tobacco»⁵⁷. Існують пред'явлені журналістом деякі докази того, що один з представників тютюнової компанії «United Tobacco»⁵⁸ пов'язаний зі своєю політичною партією «Народний фронт» через іншого депутата Мартиненка. Однак розслідування все ще триває, і поки рано робити висновки щодо того, чи обіймає депутат Олег Кришин будь-яку посаду та чи отримує якийсь зиск від «United Tobacco». Станом на кінець 2018 року, тютюнова компанія «United Tobacco» перебуває у процесі припинення діяльності⁵⁹.

У 2017 році журналісти з'ясували, що депутат Тарас Козак був міноритарним власником компанії «Тедіс Україна». «Тедіс Україна» — одна з найбільших українських дистриб'юторських компаній, в якій працюють понад 2500 осіб, та яка контролює більше 90% ринку дистрибуції тютюнових виробів. Регіональна мережа складається з 35 структурних підрозділів, розташованих по всій Україні. Вже багато років компанія співпрацює з провідними виробниками тютюну, зокрема «Japan Tobacco International», «Philip Morris International», «Imperial Tobacco Group», «British American Tobacco»⁶⁰.

55 Григорій Козловський. Вікіпедія. Квітень 2019 року. https://uk.wikipedia.org/wiki/Козловський_Григорій_Петрович. 8 квітня 2019 року.

56 «Юнайтед Табакко спростувала неправдиву інформацію — заява». Газета «Жовті Води». <https://www.mnenie.dp.ua/2018/06/24/yunajted-tabako-oprovergla-nedostovernuyu-informaciyu-zayavlenie/>. 8 квітня 2019 року.

57 «Як “Народний фронт” пояснив свою причетність до контрафактного тютюнового бізнесу». 24tv.ua. https://24tv.ua/yak_narodniy_front_poyasniv_svoyu_prichetnist_do_kontrafaktnogo_tyutyunovogo_biznesu_n1088254. 8 квітня 2019 року.

58 «Як “Народний фронт” пояснив свою причетність до контрафактного тютюнового бізнесу». 24tv.ua. https://24tv.ua/yak_narodniy_front_poyasniv_svoyu_prichetnist_do_kontrafaktnogo_tyutyunovogo_biznesu_n1088254. 8 квітня 2019 року.

59 Опендатабот. <https://opendatabot.ua/c/40930346>. 8 квітня 2019 року.

60 Тедіс Україна. <http://tedis-ukraine.com.ua/uk/about/information>. 8 квітня 2019 року.

Депутат Козак був бенефіціаром кіпрської компанії «Navor Management Limited», яка володіє пакетом акцій «Тедіс Україна». У розмові з журналістом програми «Наші гроші» Денисом Бігусом, Тарас Козак визнав, що він є номінальним утримувачем акцій кіпрського власника «Тедіс Україна»⁶¹. Пізніше, у 2017 році, структура власності «Тедіс Україна» змінилася, і компанія депутата Тараса Козака серед співвласників «Тедіс Україна» не згадується⁶².

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
------------	---	---	---	---	---	---

ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ

Підрахунок балів за цей розділ: 1. Так. 2. Так, але лише частково. 3. Розробляється політика/програма. 4. Зобов'язані розробляти таку політику/програму. 5. Ні.

16 Уряд запровадив процедуру розкриття документації/публікування інформації щодо взаємодії (наприклад, порядку денного, відвідувачів, протоколів та результатів) з тютюновою промисловістю та її представниками. (Рекомендація 5.1 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)

X

Інформація про деякі зустрічі представників уряду з громадськістю, бізнесом тощо розкривається у вигляді документації щодо порядку денного, присутніх, протоколів, результатів. Однак немає специфічної політики, процедури, правила стосовно розкриття даних про взаємодію (наприклад, порядок денний, відвідувачі, протоколи та результати) з тютюновою промисловістю та її представниками.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
------------	---	---	---	---	---	---

17. Уряд сформулював, прийняв або впровадив кодекс поведінки державних службовців, прописавши стандарти, яким вони повинні відповідати в роботі з тютюновою промисловістю. (Рекомендація 4.2 Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)

X

Жодної такої політики, кодексу поведінки для держслужбовців щодо взаємодії із тютюновою промисловістю в Україні немає.

61 «ГПУ вийшла на компанію з орбіти Медведчука у справі тютюнового монополіста». Bihus Info. <https://bihus.info/gru-viisla-na-kompaniu-z-orbiti-medvedchuka-u-spravi-tutunovogo-monopolista>. 8 квітня 2019 року.

62 «Соратник Медведчука отримав 36 мільйонів дивідендів від фірми, що вела до тютюнового монополіста "Тедіс Україна"». Bihus Info. <https://bihus.info/soratnik-medvedchuka-otrimav-36-mln-dividendiv-vid-firmi-so-vela-do-tutunovogo-monopolista-tedis>. 8 квітня 2019 року.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
Уряд вимагає від тютюнової промисловості періодично надавати інформацію про виробництво тютюнових виробів, частку на ринку, маркетингові витрати, доходи та будь-яку іншу діяльність, включно з лобіюванням, філантропією, політичними внесками та всіма іншими видами діяльності. (Рекомендація 5.2 Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)					X	

Інформація про максимальні роздрібні ціни виробників та імпортерів тютюнових виробів подається до Державної фіскальної служби та публікується на веб-сайті ДФС двічі на місяць⁶³.

На веб-сайті Державної фіскальної служби також міститься Єдиний державний реєстр обладнання для промислового виробництва сигарет⁶⁴. Відповідно до статті 9.1 Закону України «Про державне регулювання виробництва та обігу спирту етилового, коньячного та плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» кожен виробник чи імпортер тютюнових виробів зобов'язаний надавати щорічно до 1 лютого наступного за звітним роком інформацію про інгредієнти тютюнових виробів, які призначені для продажу на митній території України, до центрального органу виконавчої влади, що проводить національну політику у сфері санітарного та епідемічного добробуту населення⁶⁵.

Тютюнова промисловість не надає інформації про фінансові витрати на маркетинг тютюнових виробів, такі як пільги для роздрібних торговців, промоутерів, маркетингові витрати на стенди для тютюнової продукції у місцях продажу.

Компанії «Філіп Морріс Україна» та «Бритіш Американ Тобакко» не повідомляють про: 1) витрати на рекламу, стимулювання продажів тютюнових виробів для електричного нагрівання у соціальних мережах, в Інтернеті, онлайн ЗМІ, та оплачувані публікації у ЗМІ, соцмережах, опубліковані особами, які формують суспільну думку; 2) спонсорство заходів, що стимулюють продажі тютюнових виробів для електричного нагрівання IQOS⁶⁶ та Glo⁶⁷.

Тютюнова промисловість не зобов'язана звітувати про витрати на лобіювання.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
19. Підрозділи уряду мають програму/систему/план для послідовного підвищення обізнаності щодо політик, які стосуються Статті 5.3. Керівних принципів РКБТ ВООЗ. (Рекомендація 1.1, 1.2 Статті 5.3. Керівних принципів РКБТ ВООЗ)					X	

У 2018 році уряд разом з місцевим офісом ВООЗ провели тренінг для представників уряду з метою підвищення їх обізнаності щодо політик недопущення втручання тютюнової індустрії у формування політики охорони здоров'я, пов'язаної зі Статтею 5.3. Керівних принципів РКБТ ВООЗ⁶⁹.

63 Державна фіскальна служба. <http://sfs.gov.ua/cigars>. 8 квітня 2019 року.

64 Державна фіскальна служба. <http://sfs.gov.ua/dovidniki-reestri-perelik-reestri/191577.html>. 8 квітня 2019 року.

65 Верховна Рада України. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/481/95-вр>. 8 квітня 2019 року.

66 <https://www.instagram.com/iqos.ua/> <https://www.facebook.com/iqos.ua/>. 25 квітня 2019 року.

67 https://www.instagram.com/glo_ukraine/ <https://www.facebook.com/mygloua/>. 25 квітня 2019 року.

68 Щодо цього питання «послідовно» означає: а) Щоразу, коли обговорюється РКБТ ВООЗ, пояснюється стаття 5.3. — та б) Щоразу, коли виникає така можливість, коли виявляється чи повідомляється про втручання тютюнової промисловості.

69 Матеріали з тренінгу про РКБТ ВООЗ стаття 5.3 та нових тютюнових виробів, проведеного у 2018 році в Україні. Страновий офіс ВООЗ в Україні. <https://www.dropbox.com/sh/gyaj3pled6apz5g/AAAY1ZeLOACSJSZW2ZKIR1Sa?dl=0>. 8 квітня 2019 року.

ІНДИКАТОРИ	0	1	2	3	4	5
20. Уряд запровадив політику щодо заборони отримання всіх форм внесків/подарунків від тютюнової промисловості (грошові чи інші), включно з пропозиціями про допомогу, розробку проектів політики або запрошення на навчальні візити, що надаються чи пропонуються уряду, його відомствам, посадовим особам та їхнім родичам. (Рекомендація 3.4 Керівних принципів Статті 5.3. РКБТ ВООЗ)			X			

Закон забороняє отримувати від тютюнової промисловості будь-які форми фінансової чи іншої підтримки заходам, діяльності, людям або групам, включно з політичними партіями чи політиками, спортсменами чи спортивними колективами, художниками чи артистами, а також освітніми закладами будь-якої форми власності. Закон також забороняє тютюновій промисловості надавати фінансову підтримку інформаційним кампаніям чи заходам для громадськості, зокрема й профілактичним програмам для молоді. Ці заборони застосовуються незалежно від оприлюднення фінансового внеску чи підтримки⁷⁰. Однак тютюнова промисловість порушує законодавство України.

ВСЬОГО – 61 БАЛ

⁷⁰ Стаття 16 Закону України № 2899-IV «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення». Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>. 8 квітня 2019 року.

УКРАЇНА

ІНДЕКС ВТРУЧАННЯ ТЮТЮНОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

